

Nr 323.

Av herr **E. A. Nilson** i Örebro, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 330, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för år 1922 m. m.

I proposition nr 330 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag till utgiftsstaten för tullverket, att tillämpas under år 1922, tillika med förslag dels till omorganisation av generaltullstyrelsen samt tullverkets lokalförvaltning och gränsbevakning, dels ock till lönereglering för tullpersonalen. Beträffande tullverkets kustbevakning har Kungl. Maj:t däremot funnit böra anstå med avgivande av förslag till dess omorganisation. De skäl, som föranlett detta uppskov, angivas i vederbörande statsrådsprotokoll (sid. 123), enligt vilket departementschefen, efter att hava lämnat en redogörelse för den utredning, som åvägabragts i kustbevakningens organisationsfråga såväl av 1914 års tullkommission som ock slutligen av 1920 års kustbevakningssakkunniga, ävensom för det av generaltullstyrelsen över sistberörda förslag avgivna yttrande, anfört som följer:

»Den utredning, som i förevarande hänseenden slutligt förebragts, ger mig intryck av att behöva, änskönt den må hava utförts med iakttagande av de direktiv, som vid utredningens anbefallande blivit av Kungl. Maj:t lämnade, beträffande en del förhållanden, bliva föremål för närmare prövning i ändamål att få kustbevakningens effektivitet med visshet säkerställd. En sådan prövning synes mig emellertid med nödvändighet förutsätta vidtagande av dels ganska ingående undersökningar vid respektive kuststräckor, dels ock tidskrävande utredningar angående för kustbevakningsarbetet lämpliga tekniska hjälpmedel, däri inbegripet anställande av prov å en eller annan ort med i mindre skala nyanskaffad båtmateriell. Vid sådant förhållande — — återstår för mig endast att föreslå Kungl. Maj:t att tills vidare, intill dess berörda prövning hunnit fullbordas, uppskjuta framläggandet av förslag till omorganisation av kustbevakningen till ett senare tillfälle.»

För min del är jag icke övertygad, att de skäl, som sålunda framlagts, äro av beskaffenhet att böra föranleda ett undanskjutande

av frågan om genomförande av kustbevakningens omorganisation vid regleringen av tullverkets förhållanden i övrigt. Av handlingarna i denna fråga framgår nämligen, att anordningarna vid kustbevakningen blivit föremål för särskilt ingående undersökningar genom speciella sakkunniga såväl av 1914 års tullkommission som av 1920 års kustbevakningssakkunniga samt att i samråd med tullpersonal blivit av framstående båtkonstruktör uppgjorda ritningar till förbättrade tekniska hjälpmedel, vilka sedermera granskats och godkänts av på sjöfartens område väl förfarna personer. Utöver vad sålunda är att inhämta kan jag såsom på sin tid ledamot av tullkommissionen och sedermera ordförande hos de kustbevakningssakkunniga upplysa, att samtliga från vederbörande tullmyndigheter och sammanslutningar inom tullpersonalen inkomna erinringar eller önskemål av vikt blivit sorgfälligt prövade och beaktade i mån som desamma varit förenliga med inom riksdagen uttalade och av Kungl. Maj:t gillade grundsatser för kustbevakningens omläggning. — Jag vill dessutom bringa i åtanke, att riksdagen i skrivelse den 18 juni 1920 (nr 451) anhållit om en skyndsamt utredning, på vilka sätt genom förändringar i ämbetsverkens organisation och arbetssätt en effektiv begränsning av statens administrationskostnader måtte kunna åvägbringas.

Då jag således anser, att en utbrytning av kustbevakningen ur förslaget om omorganisation av tullverket icke är befogad, synes mig ifrågavarande gren av tullverket böra anordnas efter i huvudsak de linjer, som 1920 års kustbevakningssakkunniga uppdragit och som angivas i den föreliggande propositionen nr 330 å skilda ställen av sid. 99—122, 162 och 180; dock torde däri böra vidtagas de förändringar, vilka på anförda skäl av mig föreslagits i vid de sakkunnigas betänkande fogade särskilda uttalanden (generaltullstyrelsens utlåtande över 1914 års tullkommissions betänkanden, del I A, sid. 73, 74, 98—101). Jag är alltså av den uppfattning, att vid förändringen av kustbevakningens organisation följande huvudgrundsatser böra komma till tillämpning.

Båtmateriellen bör utgöras av tulljakter, tullbåtar och snipor enligt förslag, som framlagts av de kustbevakningssakkunniga. Tulljakterna och tullbåtarna böra anskaffas genom tullverkets egen försorg för att ställas till tullpersonalens förfogande i tjänsten, varjämte kostnaden för underhållet av denna materiell bör direkt bestridas av tullverket, medan för sniporna böra till tullpersonalen utgå legor med av generaltullstyrelsen i varje särskilt fall bestämda belopp, avpassade efter amorterings- och de sannolika underhållskostnaderna. Landbevak-

ningens tekniska hjälpmedel böra anskaffas och underhållas genom tullverkets försorg. Förbrukningsartiklarna för motordriften vid kustbevakningen böra likaledes bekostas av tullverket. På viss kuststräcka (å Öland) böra på försök utom tullverket stående personer (kusttillsyningsmän) anställas mot arvode (förslagsvis högst 400 kronor för år) med huvudsakligt uppdrag att hålla utkik över kusten och, om något anmärkningsvärt förekommer, bringa detta till den fasta kustbevakningspersonalens kännedom. Den inre kustbevakningens personal bör i samma utsträckning som nu medverka vid kustens bevakande. Mellan tull- och lotsverken bör samarbete anordnas på ett sätt, som ansluter sig till det hittills praktiserade, därvid emellertid bör särskilt föreskrivas, att i tjänstgöring stadd lots- eller fyrpersonal skall, om den iakttaget seglationsbrott eller annan överträdelse av författning, vars efterlevnad tullverket har att övervaka, eller överhuvud förehavanden, som synas ägnade att förbereda eller främja sådana brott, ofördröjligen göra anmälan därom till närmaste tullmyndighet. Den s. k. invisitationsrätt, som för närvarande är tillagd vissa kustbevakningsposter i Bohuslän, bör icke borttagas med mindre sjöfarten tillgodoses genom andra för densamma lika förmånliga anordningar. För att tillhandagå de blivande cheferna vid kustbevakningen med råd och upplysningar i dithörande tekniska spørsmål ävensom för att åstadkomma en sakkunnig och enhetlig tillsyn å den båtmateriell, som skulle tillhandahållas kustbevakningspersonalen genom tullverkets försorg, bör en kustbevakningsinspektör efter förslag av generaltullstyrelsen tillsättas av Kungl. Maj:t medelst förordnande, gällande för en tid av tre år i sänder, och mot ett årligt arvode av 10,000 kronor. Chefskapet över kustbevakningen i de olika delarna av riket bör, med indragning av de nuvarande två kustbevakningschefstjänsterna, uppdragas inom ett vart tullkammardistrikt åt därvarande tullförvaltare, dock att inom Stockholms, Göteborgs och Malmö tullkammardistrikt sagda chefskap bör utövas av chefen för kustbevakningsavdelningen i respektive stad. Kustbevakningsdistriktens antal bör begränsas till 23, kustbevakningsposter till 126 och kustbevakningspersonalens till 247 (däraf 21 kustöveruppsyningsmän, 24 kustuppsyningsmän, 54 förste kustvakter, 143 kustvakter och 5 arvodesavlönade kusttillsyningsmän). Tjänstemateriellen bör bestå av 1 särskilt snabbgående motorbåt, 9 tulljakter av typ I (den större typen), och 20 av typ II, 21 tullbåtar av typ I och 13 av typ II, 67 mindre farkoster (snipor) och 46 cyklar, varav 2 motorcyklar eller eventuellt mindre automobiler. En del tullkammardistrikt böra något jämkas i syfte att få dem att sammanfalla med såsom lämpliga ansedda

kustbevakningsdistrikt. Såsom kompetensvillkor böra föreskrivas: för kustöveruppsyningsmän avlagd skepparexamen av första klass samt för kustuppsyningsmän och sådana förste kustvakter, som tjänstgöra å tulljakter, godkänd skepparexamen av andra klass, i båda fallen dock med särskilda lättnader i fråga om krav å fullgjord sjötjänst; för kustvakter vid sjö- och landposteringar bör icke fordras annan nautisk kompetens än kunnighet i båtsegling. På tulljakterna tjänstgörande personal bör kostnadsfritt bibringas kunnighet i skötseln och mindre reparationer av motorer.

De närmare motiven för mitt biträdande av dessa grundsatser sammanfalla med dem, som framlagts vid förevarande frågors behandling inom de kustbevakningssakkunniga. Till den redogörelse för dessa, vilken återfinnes i nyss omnämnda del I A av generaltullstyrelsens utlåtanden över 1914 års tullkommissions betänkanden, tillåter jag mig här att hänvisa. Därutöver anser jag mig emellertid böra särskilt framhålla en del synpunkter till förklarande av min ställning till frågan om förändring av det nuvarande systemet för anskaffning och underhåll av kustbevakningens tjänstemateriell.

Det förefaller mig principiellt riktigast, att staten tillhandahåller sin personal den materiell, som för tjänstens utövande är behövlig. Särdeles angeläget synes mig vara, att denna grundsats tillämpas, där materiellens utnyttjande för sitt ändamål i den utsträckning, som avsetts, icke skäligen kan vid varje tillfälle kontrolleras och den enskilde tjänstemannen sålunda stundom har att själv väga mellan det egna ekonomiska intresset och statens krav. Ett sådant fall måste anses föreligga i fråga om tullverkets kustbevakning. Den föreslagna nya organisationen för denna bevakning förutsätter i allmänhet ett mera intensivt bruk av tjänstefarkosterna och nödvändiggör farkosternas bortovaro från stationeringsorten under längre tid än för närvarande är behöfligt. Farkosterna måste därför underkastas större påfrestningar än hittills kunnat bliva fallet, om organisationen verkligen skall bliva av det värde, som avsetts med densamma. När det redan under nuvarande förhållanden, då farkosterna haft sin verksamhet förlagd endast till det nära grannskapet av stationeringsorten och därigenom mera sällan behövt överraskas av väderleksolägenheter, lär inträffat, att kustbevakningspersonal icke i nöjaktig utsträckning hållit sina tjänstefarkoster i gång för tjänsten, vore det ägnat att förvåna, om vederbörande efter den riskökning för farkosterna, som den nya organisationen, efter vad nyss berörts, oundgängligen för med sig, skulle bliva mindre betänksam att låta sina farkoster lämna stationeringshamnen. Jag finner det därför

icke blott principiellt oegentligt utan även för den nya organisationens effektivitet särdeles äventyrligt att bibehålla det vid kustbevakningen nu tillämpade systemet med tjänstefarkosters anskaffande och underhållande av vederbörande personal själv mot lega. Undantag härifrån bör förekomma endast där tjänstemateriellens omhändertagande av statsverket skulle för detta medföra förhållandevis alltför omfattande administrativa anordningar såsom fallet är med de minsta farkosterna, sniporna. — Därmed är också sagt, att jag icke heller kan anse lämpligt att låta den större båtmateriellen vid gränsbevakningen tillhandahållas av tulltjänstemännen mot gottgörelse av statsverket.

Vad angår det förslag till posteringarnas förläggning, som framlagts av de kustbevakningssakkunniga och med några få undantag biträtts av mig, vill jag vidare ej underlåta att fästa uppmärksamheten å att de sakkunniga betonat, att förslaget, i vad det rör vissa förläggningsorter, av angivna orsaker icke är att anse såsom slutgiltigt, samt förutsatt, att generaltullstyrelsen skall i en del fall efter närmare undersökning av lokala förhållanden avgöra, vilken plats som erbjuder de största fördelarna såsom förläggningssort. Behovet av en sådan undersökning bör emellertid givetvis icke få fördröja genomförandet i princip av en reform, som är av för statsverket så fördelaktigt slag, som den förhandenvarande.

En jämförelse mellan de för år 1922 av Kungl. Maj:t provisoriskt föreslagna antalen befattningshavare vid kustbevakningen jämte ifrågasatta avlöningar för dessa samt de av mig förordade motsvarande antal och avlöningar — de sistnämnda av mig beräknade enligt de av Kungl. Maj:t föreslagna grunder utan att jag därmed velat taga ställning till frågan om personalens placering i lönegrader — ger följande resultat:

Befattningshavare	Löne- grad	Personalantal enligt förslag av		Avlöningsbelopp enligt förslag av	
		Kungl. Maj:t	Motio- nären	Kungl. Maj:t Kronor	Motio- nären Kronor
Kustbevakningsinspektör	Arvode	—	1	—	10,000
Kustbevakningschefer	15	2	—	15,792	—
Överuppsyningsmän	7	1	—	4,704	—
Kustöveruppsyningsmän	6	27	21	93,042	72,366
Kustuppsyningsmän	5	66	24	204,600	74,400
Kustvakter (förste kustvakter)	2	42	54	103,896	133,596
Vaktmästare	2	2	—	5,976	—
Kustroddare (kustvakter)	1	226	143	537,624	340,197
Kusttillsyningsmän	Arvode	—	5	—	2,000
Summa		366	248	965,634	632,559

Den beräknade årliga kostnaden för den å ordinarie stat uppförda kustbevakningspersonalen skulle således vid genomförande av det av mig förordade förslaget understiga motsvarande kostnad enligt Kungl. Maj:ts förslag med ej mindre än 333,075 kronor. Härvid är visserligen att märka, att, om Kungl. Maj:ts förslag till övergångsstat godkänns, för 124 befattningshavare vid kustbevakningen skulle vid godtagande av mitt förslag behöva reserveras medel, dels i form av avlöning enligt nu gällande ordinarie avlöningsstat eller enligt särskilt för ändamålet fastställd avlöningsskala (övergångsstat 3), dels ock stundom såsom tillfälligt lönetillägg. Dock kommer, såsom i fortsättningen skall närmare påvisas, kostnaden enligt mitt förslag att avsevärt understiga kostnaden enligt det av Kungl. Maj:t framlagda, ett underskott, vilket för övrigt med varje år, som förlöper, kommer att tilltaga till följd av befordringar till tjänster å den nya staten. Vad rör det anslag, som av Kungl. Maj:t avsetts för bland annat avlöningar å övergångsstaterna, nämligen 500,000 kronor, anser jag med hänsyn till bland annat, att detta belopp, vilket upptagits såsom förslagsanslag, synes hava erhållits endast uppskattningsvis och förefaller att vara väl högt tilltaget, att icke någon förändring av detsamma bör eller behöver för närvarande vidtagas till följd av den ifrågasatta personalreduktionen.

En beräkning av kostnaderna för den vid kustbevakningen enligt mitt förmenande erforderliga tjänstemateriellen, verkställd efter enahanda

grunder, som 1920 års kustbevakningssakkunniga tillämpat, utvisar följande siffror:

Tab. I.

Engångskostnader.

Tulljakter av typ I (9 st. à 62,350 kronor)	kronor	561,150:—
Tulljakter av typ II (20 st. à 46,700 kronor).....	»	934,000:—
Till tulljakterna av typ I och II hörande förtöjningsanordningar och jollar (på envar av 29 förlägningsplatser 1,000 kronor)	»	29,000:—
Tullbåtar av typ I (21 st. à 9,900 kronor)	»	207,900:—
Tullbåtar av typ II (13 st. à 6,450 kronor).....	»	83,850:—
En särskilt snabbgående båt för Stockholms skärgård	»	26,000:—
Cyklar (44 st. à 300 kronor)	»	13,200:—
Motorcyklar (2 st. à 2,000 kronor).....	»	4,000:—
		Summa kronor 1,859,100:—

Tab. II.

Annuiteter och årskostnader.

(Annuiteter uträknade efter en räntefot av sex procent.)

Tulljakter av typ I (9 st.):		
annuitet (20 år)	kronor	48,923: 62
underhåll (9 × 1,200 kronor)	»	10,800:—
Tulljakter av typ II (20 st.):		
annuitet (20 år)	»	81,430: 38
underhåll (20 × 1,100 kronor)	»	22,000:—
Förtöjningsanordningar och jollar (på 29 platser):		
annuitet (20 år).....	»	2,528: 35
underhåll (29 × 100 kronor).....	»	2,900:—
Tullbåtar av typ I (21 st.):		
annuitet (20 år).....	»	18,125: 67
underhåll (21 × 300 kronor).....	»	6,300:—
Tullbåtar av typ II (13 st.):		
annuitet (18 år)	»	7,744: 10
underhåll (13 × 200 kronor).....	»	2,600:—
En särskilt snabbgående båt för Stockholms skärgård:		
annuitet (20 år)	»	2,266: 80
underhåll.....	»	700:—

Snipor (67 st. legor à 100 kronor).....	kronor	6,700: —
Cyklar (44 st.):		
annuitet (5 år)	»	3,133: 63
underhåll (44 × 25 kronor).....	»	1,100: —
Motorcyklar (2 st.):		
annuitet (5 år)	»	949: 59
underhåll (2 × 200 kronor)	»	400: —

Summa kronor 218,602: 14.

Därest, såsom ifrågasatts, motorcyklarna utbytas mot mindre automobiler, ökas givetvis kostnaderna i viss mån. I förhållande till det hela blir dock ökningen så ringa, att densamma synes kunna här lämnas utan avseende. Enahanda får förhållandet anses vara med den ökning i legor, som kan föranledas genom eventuellt anskaffande av utombordsmotorer för en del av sniporna. Det torde för övrigt bemärkas, att anskaffningskostnaden för jakt- och båtmateriellen m. m. nedgått, sedan de anbud, varå förenämnda inköpsbelopp grundats, avgivits, en minskning, som vid avgivandet av årets statsverksproposition av dåvarande chefen för finansdepartementet uppskattats till omkring 7,000 kronor för varje tulljakt och 400 kronor för envar förtöjningsanordning m. m.

Däremot skulle efter förslaget genomförande icke behöva räknas med de till kustbevakningspersonalen nu utgående legorna för jakter och båtar. Dessa torde kunna anses hava av Kungl. Maj:t för år 1922 beräknats till omkring 100,000 kronor (jfr generaltullstyrelsens utlåtande över 1914 års tullkommissions betänkande I A, sid. 134), vid det förhållande att Kungl. Maj:t till legor för all fortskaffningsmateriell under samma år avsett ett belopp av 202,000 kronor.

Vidkommande härefter driftkostnaderna för år efter genomförande av de av mig tillstyrkta organisationsförändringarna skulle dessa vid användande av de beräkningsgrunder, av vilka de kustbevakningssak-kunniga betjänat sig, komma att ställa sig sålunda:

Tulljakter av typ I (9 st., 230 patrulleringsdagar, 6 timmars fotogenförbrukning om dygnet med åtgång per timme av 19.8 kg. à 50 öre, smörjoljeförbrukning per timme 40 öre).....	kronor	127,926: —
Tulljakter av typ II (20 st., 260 patrulleringsdagar, 4 timmars fotogenförbrukning om dygnet med åtgång per timme av 13.2 kg. à 50 öre, smörjoljeförbrukning per timme 39 öre)	»	143,250: —

Tullbåtar av typ I (21 st., 300 patrulleringsdagar, 2 timmars fotogenförbrukning om dygnet med åtgång per timme av 3.75 kg. à 50 öre, smörj-oljeförbrukning per timme 10 öre).....	kronor	24,948: —
Tullbåtar av typ II (13 st., 300 patrulleringsdagar, 2 timmars fotogenförbrukning om dygnet med åtgång per timme av 1.88 kg. à 50 öre, smörj-oljeförbrukning per timme 6 öre).....	»	7,800: —
En särskilt snabbgående båt för Stockholms skärgård, ungefärlig driftkostnad för år räknat	»	7,000: —
Snipor, ungefärlig driftkostnad för år räknat	»	1,950: —
Motorcyklar (2 st., bensinförbrukning för vardera 1,000 kg. à 80 öre)	»	1,600: —
Summa kronor		314,744: —.

Dessa kostnader torde möjligen beträffande år 1922 få anses för högt upptagna. Driftkostnaderna enligt det av Kungl. Maj:t framförda provisoriska förslaget antagas komma att belöpa sig till 95,000 kronor.

Sammanfattas de sålunda framlagda uppgifterna rörande årskostnaderna för kustbevakningen enligt de båda föreliggande förslagen, erhålles till resultat, att vid godkännande av mitt förslag den enligt Kungl. Maj:ts förslag uppkommande personalkostnaden, 965,634 kronor, skulle minskas med 333,075 kronor, medan kostnaden för materiellen, 100,000 kronor, skulle ökas med 118,602 kronor och driftkostnaden, 95,000 kronor, med 219,744 kronor. Härvid har emellertid hänsyn icke tagits till dels, beträffande personalkostnaden, att utgifterna för läkarvård och pensionering m. m. samt dyrtidstillägg måste såsom följd av personalindragningen komma att minskas, dels ock, beträffande anskaffnings- och driftkostnaderna, att dessa på grund av nedgång i priser kunna förväntas belöpa sig till lägre belopp än dem, med vilka jag i likhet med de kustbevakningssakkunniga måst räkna. Även om härav medtages allenast minskningen i kostnaden för läkarvård, vilken synes kunna uppskattas till i runt tal 5,000 kronor, samt nedgången i utgifterna för dyrtidstillägg, beräknad enligt de för andra kvartalet år 1921 gällande grunder till omkring 341,000 kronor, uppstår för statsverket en besparing, som kan approximativt angivas till 341,000 kronor.

Genomförandet av mitt förslag påkallar tydligen vissa jämkningar i eller tillägg till vad Kungl. Maj:t hos riksdagen hemställt rörande tullverkets stater för år 1922 m. m.

Sålunda bör till en början i förslaget till ordinarie stat för tullverket det i avlöningsstaten för generaltullstyrelsen förekommande förslagsanslag till »avlönningar till ordinarie tjänstemän» ökas med arvudet åt kustbevakningsinspektören, 10,000 kronor, således från 497,000 kronor till 507,000 kronor. Vidare bör motsvarande anslag i avlöningsstaten för tullstaten minskas med 345,075 kronor, eller från 10,557,192 kronor till 10,212,117 kronor, och förslagsanslaget å samma stat till »avlönningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.» ökas med 2,000 kronor, eller från 954,500 kronor till 956,500 kronor, i båda fallen på grund av den nedgång i avlöningsbelopp som, efter vad jag förut visat, blir en följd av personalantalets vid kustbevakningen inskränkning från 366 ordinarie tjänstemän till 242 ordinarie och 5 icke-ordinarie befattningshavare. Den av Kungl. Maj:t föreslagna ordinarie avlöningsstaten för tullverket skulle således av angivna orsaker ökas med sammanlagt 12,000 kronor men minskas med 345,075 kronor eller med andra ord nedbringas med 333,075 kronor, d. v. s. från 12,227,692 kronor till 11,894,617 kronor. I det följande kommer jag emellertid att av annan anledning ifrågasätta viss höjning av sistnämnda belopp.

Vad åter indragnings- och övergångsstaterna angår, skulle, i enlighet med vad jag tidigare framhållit, någon höjning av det därå förslagsvis upptagna anslagsbelopp å 500,000 kronor icke vara behöfvlig. Emellertid synes, därest bifall lämnas till Kungl. Maj:ts förslag (prop. sid. 287) om upptagande å en övergångsstat 3 av ett av Kungl. Maj:t bestämt antal gränsuppsyningsmans- och tillsyningsmanstjänster av 1 lönegraden samt kammarskrivartjänster av 6 lönegraden, avsedda för sådana extra ordinarie gränsridare, vaktmästare och kammarskrivare vid tullstaten, som vid utgången av år 1921 varit anställda i tullverkets tjänst under minst fem år och tillika innehava en effektiv tjänstgöring av minst tre år samt av generaltullstyrelsen prövas lämpliga att vinna fast anställning vid tullverket, en liknande anordning böra vidtagas till förbättrande av de extra ordinarie kustroddarnas ställning. Därest de ordinarie kustvakterna (motsvarande de hitillsvarande kustroddarna) komma att placeras i 1 lönegraden för manliga befattningshavare, förutsätter emellertid det nyss återgivna systemets tillämpning jämväl på de extra ordinarie kustroddarna, att en avlöningsgrad, lägre än den första, provisoriskt avses för de kustvaktjänster, som sålunda skulle komma att tillfälligtvis inrättas för ifrågasvarande extra ordinarie tjänstemän (jfr prop. sid. 259). Storleken av de olika lönebeloppen i berörda tillfälliga lönegrad lär, i likhet med vad som föreslagits i fråga om avlöningarna åt tullpersonal å extra stat (prop. sid. 274), böra bestämmas av Kungl. Maj:t efter hörande av den lönenämnd, som enligt avlöningsreglementet för statsdepartement och

vissa andra verk skulle komma att bereda vissa lönetekniska ärenden jämväl vid tullverket.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sådana ordinarie tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning och gränsbevakning, som äro villiga att övergå på den nya staten men vilkas innehavande befattningar icke förekomma i sagda stat och som därför skulle uppföras å övergångsstat 1 (prop. sid. 287) med rätt att åtnjuta avlöning enligt nu gällande ordinarie avlöningsstat, bliva tillerkända tillfälligt lönetillägg enligt närmare angivna grunder. Utan att här uttala mig över berörda förslag vill jag framhålla att, för så vitt en förmån av omförmålt slag kommer att beviljas ordinarie tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning och gränsbevakning, konsekvensen synes mig kräva, att jämväl motsvarande ordinarie tjänstemän vid tullverkets kustbevakning tillförsäkras dylikt lönetillägg. Maximigränsen för sistnämnda tillägg skulle med tillämpning av de grunder, Kungl. Maj:t använt (prop. sid. 288), d. v. s. de enligt kungl. kungörelse den 18 juni 1920 (Svensk författningssamling nr 322) för närvarande gällande, fastställas vid en fast begynnelseavlöning, oavsett ortstillägg, av 1,200 kronor till 300 kronor, av 1,300 till 325 kronor, av 1,500 kronor till 375 kronor, av 1,650 kronor till 400 kronor av 2,100 kronor till 500 kronor, av 2,300 kronor till 525 kronor och av 5,500 kronor till 800 kronor. Ett sådant medgivande nödvändiggör höjning av det beräknade anslagsbeloppet för personliga lönetillägg samt ersättning för indragna extra inkomster m. m. med högst 41,000 kronor, således från 158,705 kronor (prop. sid. 279) till i runt tal 200,000 kronor. Anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän vid tullstaten skulle härigenom ävensom i anledning av vad jag förut anfört om viss minskning i avlöningsbeloppen på grund av indragning i antalet ordinarie befattningshavare vid kustbevakningen komma att sluta på en summa av 10,253,117 kronor och den ordinarie avlöningsstaten för hela tullverket på ett belopp av 11,935,617 kronor i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 12,227,692 kronor.

I förslaget till omkostnadsstat för tullverket år 1922 hava bland »övriga kostnader för tullverket» inräknats dels ett anslagsbelopp av 95,000 kronor till underhåll och drift av fortskaffningsmateriell (prop. sid. 280), dels ock ett anslagsbelopp av 202,000 kronor till legor för fortskaffningsmateriell. Beträffande det förstnämnda beloppet läser detsamma vid godkännande av mitt omorganisationsförslag böra enligt den av mig förut framlagda kalkylen höjas med i runt tal 215,000 kronor till 310,000 kronor, därvid jämväl tagits i beräkning såväl i någon mån det antagliga prisfallet å driftmaterialier som ock driftkost-

naderna för gränsbevakningens och den inre kustbevakningens båtmateriell. Vad däremot angår anslagsbeloppet till legor, torde detsamma, likaledes med tillämpning av tidigare framlagda beräkningar, kunna nedbringas med 125,000 kronor till 77,000 kronor; i beloppet för minskningen, 127,000 kronor, ingå båtlegorna vid tullverket sålunda, att kustbevakningens upptagits med förut angivna på generaltullstyrelsens förslag grundade belopp, 100,000 kronor, samt lokaltullförvaltningens och gränsbevakningens med av generaltullstyrelsen likaledes beräknade belopp (generaltullstyrelsens utlåtande över 1914 års tullkommissions betänkande I A, sid. 134), respektive 15,000 kronor och 10,000 kronor.

Beloppet av förenämnda å omkostnadsstaten förekommande anslag till »övriga kostnader för tullverket» bör vidare för år 1922 ökas med ett belopp, vilket motsvarar den del av utgifterna för nyanskaffning av båtmateriell för kustbevakningen, som kan anses böra gäldas under sagda år. Med avseende därå, att beställningen av materiellen lärer böra ske under innevarande år, men leveransen knappast behöver fullgöras förrän i början av nästkommande år, synes lämpligast, att statsverkets utgifter för materiellen lika fördelas på dessa två år. Totalkostnaderna komma att, efter vad förut visats, uppgå till, högt räknat, omkring 1,860,000 kronor; då emellertid enligt undersökningar, som verkstälts av ett av 1920 års kustbevakningssakkunniga anlitat biträde, fem tulljakter, motsvarande typ II, och tio tullbåtar, motsvarande typ I, sannolikt skulle genom inlösen av kustbevakningspersonals nuvarande tjänstefarkoster kunna erhållas till en medelkostnad för varje av allenast 4,500 kronor, varigenom totalkostnaden för anskaffningen av kustbevakningens båtmateriell skulle kunna beräknas till allenast 1,595,000 kronor, bör alltså för ändamålet å omkostnadsstaten för år 1922 anslås ett belopp av 797,500 kronor medan återstoden bör anvisas å tilläggsstat för år 1921.

I detta sammanhang ber jag få framhålla, att det synes mig kunna ifrågasättas, huruvida icke till förebyggande av ekonomisk förlust för tullpersonalen vid omläggningen av systemet för anskaffningen av ifrågavarande tjänstefarkoster, personalen bör beredas möjlighet att få sin nuvarande båtmateriell, i den mån den ej är av det slag att lega fortfarande skall för densamma utgå, inlöst av statsverket. Förfarings-sättet därvid torde måhända kunna, liksom nyssnämnda sakkunniga biträde i huvudsak föreslagit, bliva följande. Sedan vederbörande kustbevakningstjänstemän anmält, huruvida de voro villiga eller ej att underkasta sig av tullverket anordnad värdering för inlösen av deras båtmateriell samt i förstnämnda fall förpliktat sig att avstå från sin materiell mot det inlösningsvärde, som vid sådan värdering kunde varda fastställt, skulle generaltullstyrelsen och personalen var för sig utse en

värderingsman, vilka tillsammans skulle utse en tredje såsom ordförande; uppnåddes ej enighet om valet av den tredje värderingsmannen, skulle denne utses av Kungl. Maj:t eller myndighet, som av Kungl. Maj:t bestämdes. Av värderingsmännen skulle minst en vara nautiker och en båtbyggare. En dylik värderingskommission skulle tillsättas å lämpliga platser vid kusten, dit till inlösnings anmälda jakter och båtar från ett större kustområde efter hand kunde samlas in för värdering. Vid värderingen borde kustbevakningsinspektören samt ägaren till vidkommande jakt eller båt eller ombud för honom vara närvarande; och skulle vid värderingen hänsyn tagas till båtens och motorns anskaffningskostnad, ålder, tillstånd etc. samt i enlighet därmed varje farkost åsättas ett inlösningsvärde. För ett pris, motsvarande detta värde, skulle staten alltså inlösa farkosterna. Av de inlösta jakterna skulle utväljas de femton jakter, vilka enligt vad jag nyss berört, borde kunna ersätta fem tulljakter av typ II och tio tullbåtar av typ I. — Något särskilt anslag för bestridande av kostnaderna för inlösnings och värderingen lär icke vara erforderligt, utan torde generaltullstyrelsen kunna bemyndigas att av tullmedlen förskottera dessa. Berörda kostnader kunna nämligen antagas bliva tullverket ersatta genom försäljning av den inlösta materielen; till äventyrs uppkommande underskott synes böra få av generaltullstyrelsen avföras ur räkenskapen å förslagsanslaget till »övriga kostnader för tullverket».

De av mig ifrågasatta förändringarna av vissa anslagsbelopp å omkostnadsstaten för år 1922 innebära i sammanfattning en ökning i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till sådan stat från 1,572,120 kronor till 2,459,620 kronor, således med 887,500 kronor, varvid emellertid må särskilt uppmärksammas, att 797,500 kronor därav utgöra en engångskostnad, som förty icke kommer att äga motsvarighet i sedermera upprättade stater.

Vidkommande slutligen tilläggsstaten för år 1921 har Kungl. Maj:t för nyanskaffning under året av viss båtmateriell för kustbevakningens behov hemställt om anvisande å denna stat av ett förslagsanslag, högst, å 100,000 kronor. Detta belopp skulle, efter vad jag nyss anfört, behöva för genomförande av mitt förslag angående inköp av dylik materiell höjas till 797,500 kronor. Men dessutom finner jag tillrådligt att å ifrågavarande stat anvisas ytterligare 3,335 kronor till avlöning under fyra månader av år 1921 åt kustbevakningsinspektören, vilken, med hänsyn till de omfattande och särskild sakkunskap krävande förarbeten, som uppenbarligen komma att påkallas för övergången till den tilltänkta

omorganisationen av kustbevakningen, synes mig böra få tillsättas redan från och med den 1 september innevarande år.

Därest de av mig ifrågasatta förändringarna i kustbevakningens organisation anses böra genomföras, skulle på grund härav och under förutsättning att kustbevakningspersonalens placering i lönegrader, å vilken fråga jag här icke ingått, prövas böra bibehållas, sådan den av Kungl. Maj:ts föreslagits, tullverkets ordinarie stat för år 1922 erhålla detta förändrade utseende:

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Generaltullstyrelsen.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kr.	507,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	20,000
Arvode till tullverkets ombudsman	»	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. <i>förslagsanslag</i>	»	59,000

Tullstaten.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kr.	10,253,117
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	115,000
Arvoden å högst 5,000 kronor till fyra tullfiskaler, <i>förslagsanslag</i>	»	20,000
Arvoden å högst 1,500 kronor till två laboratorieföreståndare, <i>förslagsanslag, högst</i>	»	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	956,500
		kr. 11,935,617

B. Indragnings- och övergångsstat.

Avlöningar till tjänstemän å indragnings- och övergångsstat, <i>förslagsanslag</i>	kr.	500,000
--	-----	---------

C. Pensionsstater.

Pensioner till avskedade tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kr.	400,000	
Pensioner till avlidna tjänstemäns änkor och barn, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000	
Gottgörelse till tullstatens enskilda pensionsinrättning för mistade andelar av avlöning vid vakanta tjänster, <i>bestämt anslag</i>	»	13,000	kr. 438,000

D. Omkostnadsstat.

Kostnader för avdömande av tullmål, <i>förslagsanslag</i>	kr.	6,300	
Resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	145,000	
Resestipendier, <i>förslagsanslag, högst</i>	»	5,000	
Hemliga utgifter.....	»	6,000	
Övriga kostnader för tullverket, <i>förslagsanslag</i>	»	2,297,320	» 2,459,620

Summa *förslagsanslag* kr. 15,333,237.

Enär det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till motsvarande stat slutar på ett belopp av 14,737,812 kronor, överstiger slutsumman av mitt statförslag sagda belopp med 595,425 kronor. För att vinna en mera rättvis jämförelse mellan berörda förslag bör emellertid det enligt mitt förslag till utgivande under år 1922 avsedda kostnadsbelopp för anskaffning av båtmateriell för kustbevakningen, 797,500 kronor, icke medräknas till sitt fulla belopp utan endast till vad som enligt i det föregående framlagda kalkyler utgör annuiteter och årskostnader för denna materiell, eller omkring 219,000 kronor, högt räknat. Överskottet skulle därigenom uppgå till allenast 16,925 kronor. Därvid är ändock att beakta, det anskaffningskostnaden, är upptagen med 1920 års inköpspris för nybyggnader av omfördälda materiell och att följaktligen icke tagits med i beräkningen vare sig den ej oansenliga nedsättning i samma pris, med vilken i årets statsverksproposition räknats (prop. sid. 282), eller den inlösen mot jämförelsevis ringa kostnad av äldre materiell,

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 125 häft. (Nr 322-323.) 3

som förutsatts kunna äga rum i viss omfattning. Ej heller har hänsyn tagits till dyrtidstillägg och övriga särskilda förmåner åt tullpersonal. Medräknas jämväl statsverkets kostnader för allenast dyrtidstillägg, vilka i fråga om kustbevakningspersonalen jämlikt approximativa beräkningar komme att enligt Kungl. Maj:ts förslag uppgå till 1,005,000 kronor, men enligt mitt förslag stanna vid 664,000 kronor, skulle det av mig framlagda statförslaget i jämförelse med det av Kungl. Maj:t upprättade innebära en kostnadsminskning för statsverket av i runt tal 325,000 kronor.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag hemställa,

att riksdagen måtte, med ändring av vad Kungl. Maj:t i propositionen nr 330 angående godkännande av tullverkets utgiftsstater för år 1922 m. m. särskilt föreslagit i fråga om kustbevakningen,

dels biträda grunderna för det av mig här tillstyrkta förslag till omorganisation av kustbevakningen;

dels — under förutsättning att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, förklaras skola från och med den 1 januari 1922 äga tillämpning å befattningshavare vid generaltullstyrelsen och tullstaten — besluta, att i 5 § 1 mom. av nämnda avlöningsreglemente jämväl skall upptagas kustbevakningsinspektör vid tullverket med arvode, för år räknat, av 10,000 kronor;

dels besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckning skall beträffande tullverkets kustbevakning under sjunde huvudtiteln införas följande, som dock vad avser lönegrad enligt löneplanen bör ändras, i mån som de av Kungl. Maj:t för tullpersonalen i allmänhet tillämpade grundsatser icke komma att av riksdagen följas:

Verk och befattningar	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen	Verk och befattningar	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen
Sjunde huvudtiteln.		Tullstaten.	
		a. Manliga befattningshavare.	
Generaltullstyrelsen och tullstaten.		21 kustöveruppsyningsmän	B 6
<i>Generaltullstyrelsen.</i>		24 kustuppsyningsmän	B 5
a. Manliga befattningshavare		54 förste kustvakter	B 2
1 kustbevakningsinspektör, arvode enligt 5 § i reglementet	—	143 kustvakter	B 1

dels, därest riksdagen icke finner anledning att i andra på tullverkets stater inverkan frågor än dem, som röra kustbevakningen, avvika från vad Kungl. Maj:t i förenämnda proposition hemställt, med godkännande av det av mig framlagda förslag till ordinarie stat för tullverket för år 1922 bestämma det *ordinarie* anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp av

(varav för nyanskaffning av viss båtmateriell för kustbevakningens behov högst » 797,500)

att såsom förslagsanslag direkt utgå av tullmedel;

dels, därest den av Kungl. Maj:t för vissa extra ordinarie tulltjänstemän föreslagna övergångsstat 3 av riksdagen anses böra tillkomma, besluta, att därå jämväl skall upptagas ett av Kungl. Maj:t bestämt antal kustvaktjänster i sådan lönegrad lägre än den, däri kustvakter eljest placeras, som av Kungl. Maj:t efter vederbörande lönenämnds hörande bestämmes, vilka tjänster skulle avses för sådana extra ordinarie kustroddare vid tullstaten, som vid utgången av år 1921 varit anställda i tullverkets tjänst under minst fem år och tillika innehava en effektiv tjänstgöring av minst tre år samt av generaltullstyrelsen prövas lämpliga att vinna fast anställning i tullverket;

dels, under förutsättning att motsvarande förmån av riksdagen prövas böra tillkomma annan personal å av Kungl. Maj:t föreslagen övergångsstat 1, medgiva, att ordinarie tjänstemän vid tullverkets kustbevakning, som äro uppförda å nu nämnda övergångsstat, må under år 1922 efter Kungl. Maj:ts bestämmande kunna komma i åtnjutande av tillfälligt lönetillägg till belopp, vilket kan anses stå i lämpligt förhållande till den tjänstgöring, som må komma att krävas av vederbörande, eller eljest kan prövas skäligt, dock icke i något fall till högre belopp, för år räknat, än här angives, nämligen vid en fast begynnelseavlöning, oavsett ortstillägg,

av 1,200 kronor med	300 kronor
» 1,300 » »	325 »
» 1,500 » »	375 »
» 1,650 » »	400 »
» 2,100 » »	500 »
» 2,300 » »	525 »
» 5,500 » »	800 »

dels för nyanskaffning av viss båtmateriell för kustbevakningens behov å *tilläggsstat* för år 1921 upptaga ett förslagsanslag, högst kronor 797,500;

dels medgiva, att tullpersonal tillhöriga tulljakter och tullbåtar må, efter vederbörlig värdering, av statsverket inlösas, att värderings- och inlösningskostnaderna må av tullmedlen förskottas samt att, i händelse vid försäljning för statsverkets räkning av ifrågavarande materiell försäljningspriset skulle understiga nyssberörda kostnader, underskottet må ur tullverkets räkenskap avföras;

dels medgiva, att den till uppförande i tullverkets stater för år 1922 föreslagna ordinarie befattningen såsom kustbevakningsinspektör må tillsättas fyra månader före ikraftträdandet av nämnda stater;

dels ock för avlöning vid sist omnämnd befattning under angiven tid av år 1921 å *tilläggsstat* för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, kronor 3,335.

Stockholm den 16 april 1921.

E. A. Nilson.